

مقاله آموزشی

اساس مولکولی اختلالات پراکسی زوم ها در نشانگان زلویگر

کامران قائدی^{۱*}، صادق ولیان بروجنی^۱، یوسف شفقتی^۳، ایثار نصیری^۱

ثریا قاسمی^۱

۱- بخش ژنتیک، گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه اصفهان ۲- گروه سلول‌های بنیادی، پژوهشکده رویان پایگاه تحقیقاتی اصفهان
۳- مرکز تحقیقات ژنتیک، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی تهران

چکیده

پراکسی‌زوم‌ها اندامک‌هایی هستند که در همه سلول‌های یوکاریوتی، از مخمر تا انسان، حضور دارند. تقریباً ۵۰ واکنش مختلف بیوشیمیایی، شامل ساخت اسیدهای صفراوی، کلسترول، فسفولیپیدهای اتری (پلاسمالوژن‌ها)، اسید دکوزاهگزا-انوییک و سوخت‌وساز برخی اسیدهای چرب، به ویژه اسیدهای چرب بسیار بلند زنجیر (VLCFAs) در پراکسی‌زوم انجام می‌شود. پروتئین‌هایی که در عملکرد پراکسی‌زوم نقش دارند پروکسین نام دارند. حداقل ۲۹ پروکسین جهت ورود پروتئین‌ها، تشکیل و تقسیم غشاء پراکسی‌زوم ضروری هستند. تاکنون جهش در ۱۳ ژن رمزکننده پروکسین‌ها مرتبط با بیماری‌های انسانی شناسایی شده است. در حال حاضر بیماری‌های پراکسی‌زومی در سه گروه قرار می‌گیرند: اختلالات تشکیل پراکسی‌زوم (PBDS)، اختلالات چندآنزیمی پراکسی‌زوم و اختلالات تک‌آنزیمی پراکسی‌زوم. بیماری رفسام دوران کودکی (IRD)، آدرنولکودیستروپی دوران نوزادی (NALD) و نشانگان زلویگر (ZS) انواع مختلفی از اختلالات مادرزادی هستند که به عنوان بیماری‌های تشکیل پراکسی‌زوم شناخته می‌شوند. مشخصه این بیماری‌ها فقدان پراکسی‌زوم‌های طبیعی در سلول‌های بدن است. اغلب این اختلالات کشنده هستند. ما در این مقاله وقایع مولکولی ایجادکننده این اختلالات را توصیف و روش‌های مولکولی رایج تشخیص این اختلالات، مانند بررسی جهش‌ها و تعیین مشخصات فیبروبلاست‌های به‌دست آمده از بیماران را معرفی می‌کنیم. واژه‌های کلیدی: آدرنولکودیستروپی؛ بیماری رفسام؛ نشانگان زلویگر؛ پروکسین؛ اختلالات تشکیل پراکسی‌زوم

مقدمه

میلینی) افزایش می‌یابد (۱). در سال ۱۹۶۴ دو گروه مجزا از محققان بیماری‌جدیدی را در نوزادانی در شهرهای ایووا^۳ و ماریلند^۴ در امریکا گزارش کردند. دکتر هانس زلویگر^۵ برای نخستین بار این بیماری را در شهر ایووا توصیف کرد. سپس اُپتیز^۶ با مقایسه گزارش‌ها به این نتیجه رسید که هر دو این گزارش‌ها مربوط به یک نوع بیماری هستند و آن را نشانگان مغزی-کبدی-کلیوی زلویگر^۷ نامید که امروزه اغلب نشانگان زلویگر نامیده می‌شود.

نشانگان زلویگر (ZS)^۱ یک بیماری ارثی است که علائم بالینی آن در بدو تولد تظاهر می‌یابد و معمولاً در شش تا دوازده ماهگی به مرگ منجر می‌شود. این نشانگان به علت فقدان یا کاهش تعداد پراکسی‌زوم‌ها بروز می‌کند و به گروهی از بیماری‌های ژنتیکی با نام لکودیستروپی^۲ تعلق دارد. در لکودیستروپی‌ها میزان چربی پوشاننده تارهای عصبی (پوشش

*کامران قائدی، PhD

اصفهان، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم، گروه زیست‌شناسی، بخش ژنتیک / ۰۲۱۱-۷۹۳۴۴۷۹ / ۲۲۴-۷۸۱۴ / Email: kamranghaedi@yahoo.com

1-Zellweger Syndrome 2-Leukodystrophy
3-Iowa 4-Maryland.
5-Hans Zellweger 6-Opitz 7-Cerebro-hepato-renal Syndrome

جدول ۱: مشخصات ۱۲ ژن پروکسین مرتبط با نشانگان زلویگر (۶)

ژن	تعداد اگزون‌ها	طول DNA ژنومی (kb)	cDNA (kb)	تعداد آمینواسیدها	نام و عملکرد پروتئین
<i>PEX1</i>	۲۴	۴۱/۵	۳/۹	۱۲۸۳	PBF 1
<i>PXMP3(PEX2)</i>	۴	۷/۴	۱/۵	۶۲۶	PAF 1
<i>PEX3</i>	۱۲	۳۹	۱/۱	۳۷۳	PBF 3
<i>PEX5</i>	۱۵	۲۸/۹	۱/۸	۶۳۹	PTS 1 receptor
<i>PEX6</i>	۱۷	۱۵/۱	۲/۴	۹۸۰	PXMP PEX16
<i>PEX10</i>	۶	۷/۸	۱	۳۳۵	PAF 10
<i>PEX12</i>	۳	۳/۸	۱/۱	۳۵۶	PAF 12
<i>PEX13</i>	۴	۳۱/۲	۱/۲	۴۰۳	PXMP PEX13
<i>PEX14</i>	۹	۱۳۵/۵	۱/۱	۳۷۷	PXMP PEX14
<i>PEX16</i>	۱۱	۸/۴	۱	۳۴۶	PXMP PEX16
<i>PEX19</i>	۸	۵/۷	۰/۹	۲۹۹	PBF 19
<i>PEX26</i>	۵	۱۰/۷	۰/۹	۳۰۵	PAF 26

PBF: Peroxisome biogenesis factor; PAF: Peroxisome assembly factor; PXMP: Peroxisomal membrane protein; PTS: Proxisomal targeting signal

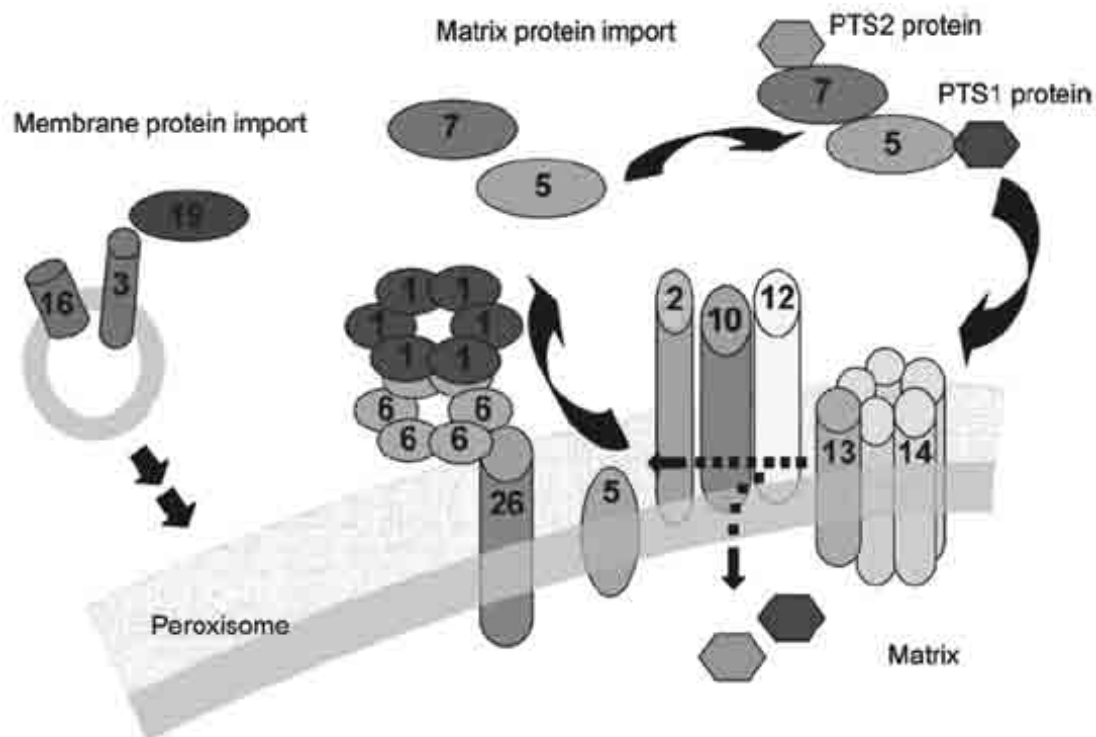
ریزوملیک (RCDP)^{۱۲} است که تظاهر بالینی تری نسبت به نشانگان زلویگر نشان می‌دهند (۴).

تشکیل پراکسی‌زوم‌ها در سلول

حداقل ۲۹ نوع مختلف از پروکسین‌ها^{۱۳} در تشکیل و ادغام غشاء پراکسی‌زوم‌ها و انتقال پروتئین‌ها به داخل این اندامک‌ها نقش دارند جهت مشخص کردن ژن‌های کدکننده این پروتئین‌ها از اختصار PEX و اعدادی که به دنبال آن می‌آید، استفاده می‌شود (۵). تاکنون ارتباط جهش در ۱۳ ژن کدکننده پروکسین‌ها در انسان با نشانگان زلویگر مشخص شده است (۶) (جدول ۱). اگرچه سازوکار تشکیل غشاء در پراکسی‌زوم‌ها به خوبی شناخته نشده است، اما جهش‌هایی در ژن‌های *PEX3*، *PEX16* و *PEX19* مانع از تشکیل هرگونه غشاء پراکسی‌زومی می‌شود که با رنگ‌آمیزی پروتئین‌های غشایی مانند ALDP و PMP70 با آنتی‌بادی شناسایی می‌شوند. پروکسین‌های دیگر در انتقال پروتئین‌های ماتریکس پراکسی‌زومی به داخل این اندامک نقش دارند و جهش در آنها موجب تشکیل پراکسی‌زوم‌هایی با اندازه بزرگتر و تعداد کمتر می‌شود (۷). به طور کلی پروتئین‌های ماتریکس پراکسی‌زوم به وسیله ژن‌های هسته‌ای رمزگذاری و بر روی پلی‌ریبوزوم‌های آزاد سیتوپلاسمی ترجمه می‌شوند. پروتئین‌های پراکسی‌زومی دارای توالی‌های مورد توافق در انتهای کربوکسیل خود

در سال ۱۹۷۳ محققان گزارش دادند که سلول‌های کبدی و کلیوی افراد مبتلا به نشانگان زلویگر فاقد پراکسی‌زوم هستند از آنجایی که واکنش‌های شیمیایی مهمی در پراکسی‌زوم انجام می‌گیرد، این بیماری جزء بیماری‌های متابولیک دسته‌بندی شده است (۲). پراکسی‌زوم اندامک کوچکی است که در همه سلول‌ها، به ویژه کبد، کلیه و مغز یافت می‌شود و مولکول‌های بسیاری چون اسیدهای چرب بلند زنجیر، اسیدهای چرب غیراشباع، پروستاگلاندین‌ها و کلسترول‌های شاخه‌دار در آن تجزیه می‌شوند. اگر نقصی در عملکرد یا تعداد پراکسی‌زوم‌ها رخ دهد میزان این مولکول‌ها در سلول افزایش می‌یابد (۳). هم‌چنین مراحل اولیه ساخت پلاسمالوژن‌ها^{۱۴} که از اجزاء مهم تشکیل‌دهنده پوشش چربی تارهای عصبی هستند، در پراکسی‌زوم انجام می‌گیرد. این پوشش به تارهای عصبی کمک می‌کند تا پیام‌های عصبی را به درستی و بدون تداخل با تارهای مجاور منتقل کنند. بنابراین، وجود پراکسی‌زوم جهت ساخت پلاسمالوژن‌ها و عملکرد صحیح بافت‌های عصبی ضروری است. این اندامک هم‌چنین در ساخت اسیدهای صفراوی نقش دارد. اسیدهای صفراوی هنگام وارد شدن چربی‌ها به روده کوچک آزاد می‌شوند و به تجزیه اولیه آنها کمک می‌کنند. کودکان مبتلا به نشانگان زلویگر دارای تأخیر در تکامل حرکتی، نقص در سیستم عصبی، شلی^۹، بزرگی کبد، کیست‌های کلیه و اغلب ناشنوایی یا نابینایی هستند. زردی شدید نیز در هنگام تولد شایع است (۴). انواع دیگر لکودیستروفی‌ها شامل آدرنولکودیستروفی دوران نوزادی (NALD)^{۱۰}، بیماری رفسام دوران کودکی^{۱۱} و کندرودیسپلازی پانکتاتای

8-Plasmalogens	9-Hypotonia
10-Neonatal Adrenoleukodystrophy	11-Infantile Refsum Disease
12-Rhizomelic Chondrodysplasia Punctata	13-Peroxin

شکل ۱: طرح کلی ورود پروتئین غشایی و پروتئین زمینه به پراکسی‌زوم. اعداد نشانگر پروکسین‌ها هستند (اقتباس از منبع ۶).
PTS: Peroxisomal targeting signal

Pex26p پروتئینی است که اخیراً شناسایی شده است و مستقیماً به اجتماع پروتئینی Pex1p-Pex6p متصل می‌شود. همان گونه که مشاهده می‌شود، هر سه پروتئین نقشی ضروری در انتقال PTS1 و PTS2 به غشاء پراکسی‌زومی برعهده دارند (۹). در سلول‌های سالم، تکامل پراکسی‌زوم‌ها از دستگاه گلژی به وسیله پروکسین‌های PEX3، PEX16 و PEX19 آغاز می‌شود. جهت ورود پروتئین‌های غشایی به پراکسی‌زوم‌های در حال رشد احتمالاً تنها به PEX19 به منظور شناسایی و اتصال به PEX3 نیاز است. پروتئین‌های زمینه‌ای در سیتوپلاسم به وسیله توالی نشانه خود شناسایی و به مجموعه PEX13 و PEX14 در غشاء پراکسی‌زوم متصل می‌شوند. به نظر می‌رسد که PEX5 در داخل غشاء پراکسی‌زوم قرار دارد. پروتئین زمینه‌ای متصل به مجموعه یادشده توسط فرآیند ناشناخته‌ای، از میان مجموعه انگشتری شکل PEX2، PEX10 و PEX12 وارد زمینه می‌شود. PEX5 به کمک مجموعه پروتئینی PEX1 و PEX6 و پروتئین غشایی PEX26 از غشاء خارج و برای چرخه بعدی واردسازی آماده می‌شود (۶) (شکل ۱).

هستند که توالی هدف پراکسی‌زومی (PTS)^{۱۴} نامیده می‌شود. جهش در برخی از ژن‌های *PEX* در ترابری PTS1 و PTS2 تأثیر می‌گذارد و ممکن است موجب توقف کامل انتقال (در افراد مبتلا به نشانگان زلویگر) و یا کاهش آن (در موارد خفیف‌تر بیماری) شود. ژن *PXR1* یا *PEX5* کدکننده گیرنده پروتئین‌های حاوی توالی هدف پراکسی‌زومی نوع ۱ (PTS1) و ژن *PEX7* کدکننده گیرنده پروتئین‌های حاوی توالی هدف پراکسی‌زومی نوع ۲ (PTS2) است (شکل ۱). جهش‌های *PEX7* موجب بروز نوع ویژه‌ای از لکودیستروفی به نام کندرودیسپلازی پانکتاتای ریزوملیک (RCDP) می‌شود (۸). دو اجتماع پروتئینی در غشاء پراکسی‌زوم‌ها وجود دارد که اولی شامل پروکسین‌های Pex13p، Pex14p و Pex17p و دومی شامل Pex2p، Pex10p و Pex12p است. اولین اجتماع پروتئینی در به دام انداختن پروتئین‌های حاوی PTS1 و PTS2 متصل به گیرنده‌های مربوط به خود نقش دارد و دومین اجتماع پروتئینی بخشی از ساختار انتقال‌دهنده پروتئین‌ها از سیتوپلاسم به ماتریکس پراکسی‌زومی را تشکیل می‌دهد. Pex6p و Pex1p اجتماع پروتئینی را می‌سازند که در چرخه مجدد^{۱۵} گیرنده‌های رمزگذاری شده توسط Pex5p و

14-Peroxisomal Targeting Sequence 15-Recycling 16-Ghost

ژنتیک مولکولی نشانگان زلویگر

در این میان، جهش‌های تغییر چهارچوب و بدمعنی موجب تظاهر فنوتیپی شدیدتری می‌شوند (۱۴).

ژن *PEX26*

PEX26 پروکسینی است که اخیراً شناسایی شده است. اکثر جهش‌های ژن *PEX26* در اگزون‌های ۲ و ۳ اتفاق می‌افتد که از آن جمله می‌توان به *G89R* و *R98W* اشاره کرد. بیماران هتروزایگوت مرکب شامل جهش‌های *R98W/L85fs* و *MIT/L45P* نیز مشاهده شده‌اند (۱۵ و ۱۶). جهش در دو ژن *PEX1* و *PEX6* با تظاهر بالینی کامل بیماری همراه است. در مقابل، در تظاهرات بالینی افراد دارای جهش در *PEX10*، *PEX12*، و *PEX26* تنوعاتی دیده می‌شود. جهش‌های *PEX3*، *PEX16* و *PEX19* موجب بروز شدیدترین فنوتیپ نشانگان زلویگر می‌شوند. نقص در این سه ژن موجب بروز فنوتیپ‌های سلولی می‌شود که به وسیله بررسی ایمونوهیستوکیماشناسایی می‌شوند. در رده سلولی این افراد هیچ نوع غشاء پراکسی‌زومی تشکیل نمی‌شود. به طور کلی، ارتباط مستقیمی بین فنوتیپ‌های بیوشیمیایی و نقص در ژن *PEX* وجود ندارد. از این رو شناسایی یک جهش در ژن‌ها بر اساس فنوتیپ‌های بیوشیمیایی میسر نیست.

تشخیص بالینی

تشخیص نشانگان زلویگر بر اساس تظاهرات بالینی و آزمایش‌های بیوشیمیایی و ژنتیکی جهت بررسی عملکرد و ساختار پراکسی‌زوم‌ها انجام می‌گیرد. اختلالات بیوشیمیایی شامل افزایش سطح اسیدهای چرب بلند زنجیر، کاهش در سطح آنزیم پراکسی‌زومی دی‌هیدروکسی استون فسفات آسیل ترانسفراز (DHAPAT) ۲۰، حضور غیرطبیعی واسطه‌های ساخت اسیدهای صفراوی، و فقدان پلاسماوژن در نمونه‌های خون است. بررسی فقدان پراکسی‌زوم‌ها در نمونه بافت کبد نیز جهت تشخیص نشانگان زلویگر ضروری است (۱۷ و ۱۸).

اختلالات بیوشیمیایی که در خون و یا ادرار شناسایی شده‌اند باید با کشت فیبروبلاست‌ها تأیید شوند. یکی از آزمایش‌های تشخیصی اولیه و بسیار متداول، اندازه‌گیری سطح اسیدهای چرب بسیار بلند زنجیر (VLCFA) در پلاسما است. اختلالات متابولیسم اسیدهای چرب در پراکسی‌زوم‌ها با افزایش سطح *C26:0* و *C26:1* و نسبت *C24/C22* و *C26/C22* همراه است (۱۷ و ۱۸).

تشخیص پیش از تولد با اندازه‌گیری سطح پلاسماوژن و اسیدهای چرب

نشانگان زلویگر وراثت اتوزومی مغلوب دارد. این بدان معنا است که جهت بروز بیماری، فرد باید آلل بیماری‌زا را هم از پدر و هم از مادر خود به ارث ببرد. افرادی که یک آلل از ژن بیماری‌زا را به ارث می‌برند، ناقل نامیده می‌شوند و هیچ‌گونه علائمی از بیماری در آنها مشاهده نمی‌شود. در مواردی که پدر یا مادر ناقل هستند، به احتمال ۲۵٪ فرزند آنها بیمار، ۵۰٪ ناقل و ۲۵٪ سالم خواهد بود. علت بروز نشانگان زلویگر عدم توانایی پراکسی‌زوم‌ها در وارد کردن پروتئین‌های پراکسی‌زومی جدید ساخته‌شده به داخل فضای درون غشایی است. در این حالت غشاء پراکسی‌زوم تشکیل شده، اما خالی از هرگونه پروتئین است و به آن اشباح پراکسی‌زومی^{۱۶} گفته می‌شود. این پروتئین‌ها در بیرون پراکسی‌زوم‌ها باقی می‌مانند و تجزیه می‌شوند. همان‌طور که اشاره شد، جهش در چندین ژن مختلف تولیدکننده پروکسین‌ها موجب بروز نشانگان زلویگر می‌شود. در این مقاله جهش‌های ۵ نمونه از مهم‌ترین ژن‌های *PEX* که موجب بروز بیش از ۹۰ درصد موارد ابتلا به نشانگان زلویگر می‌شوند، معرفی می‌شود.

ژن *PEX1*

۲۵ آلل مختلف برای این ژن شناسایی شده است. آلل‌های حاوی جهش‌های *G843D* و *I700fs* بیشترین فراوانی را دارند (۶۳٪). این فراوانی احتمالاً به علت وجود یک نیای مشترک در بیماران است. احتمال وقوع جهش مجدد در این نقاط پایین است و به عنوان نقطه داغ جهش شناخته نمی‌شوند (۱۰ و ۱۱). اخیراً در ناحیه پروموتور ژن *PEX1* دو تغییر نوکلئوتیدی *C-137T* و *C-53C>G* شناسایی شده که اولی موجب افزایش بیان و دومی موجب کاهش بیان آن می‌شود و هنگامی که این دو با هم وجود داشته باشند، اثر یکدیگر را خنثی می‌کنند (۱۱).

ژن *PEX6*

برای این ژن آلل رایجی شناخته نشده است و اکثر جهش‌های آن از نوع تغییر چهارچوب^{۱۷} و بدمعنی^{۱۸} هستند (۱۲).

ژن *PEX10*

اکثر جهش‌های گزارش شده در این ژن از نوع تغییر چهارچوب و بدمعنی هستند شایع‌ترین آلل این ژن نیز *Nt814-15delCT (L271fs)* است (۱۳).

ژن *PEX12*

جهش‌های این ژن از نوع تغییر چهارچوب، بدمعنی و اختلال در پردازش^{۱۹} هستند

جدول ۲: آزمایش‌های ژنتیک مولکولی جهت تشخیص نشانگان زلویگر (۱۰ و ۱۱)

روش تشخیص	شناسایی جهش‌ها	فراوانی جهش‌های شناسایی شده
بررسی توالی اگزون‌های منتخب	در توالی اگزون ۱۳ (محل قرارگیری 1700fs) و اگزون ۱۵ (محل قرارگیری G843D) <i>PEX1</i>	۵۰٪
	<i>PEX1, PXMP3 (PEX2), PEX10, PEX12, PEX26</i>	۵۰٪
بررسی توالی تمام اگزون‌های کدکننده پروتئین	<i>PEX1, PXMP3 (PEX2), PEX6, PEX10, PEX12, PEX5</i>	۵۰٪

شده است و نیاز به مطالعات تکمیلی و کشت فیروپلاست‌های بیماران مبتلا به این بیماری را برطرف می‌کند: بررسی توالی اگزون‌های ۱۳، ۱۵ و ۱۸ ژن *PEX1*، اگزون ۴ ژن *PEX2*، اگزون ۱ ژن *PEX6*، اگزون‌های ۳ تا ۵ ژن *PEX10*، اگزون‌های ۲ و ۳ ژن *PEX12*، و اگزون‌های ۲ و ۳ ژن *PEX26*، با حساسیت ۷۹٪ یکی از این روش‌هاست. روش دیگر شامل بررسی توالی اگزون‌های ۱۳ و ۱۵ ژن *PEX1*، اگزون ۴ ژن *PEX2*، اگزون ۴ و ۵ ژن *PEX10*، اگزون ۲ و ۳ ژن *PEX12*، و اگزون ۲ و ۳ ژن *PEX26* با حساسیت ۷۲٪ است (۲۰).

بلند زنجیر در کشت سلول‌های به دست آمده از نمونه برداری پرزهای جفتی (CVS) یا آمنیوسنتز انجام می‌گیرد (۱۹). کاربرد آزمایش‌های ژنتیک مولکولی در شناسایی ناقلان، تشخیص پیش از تولد و شناسایی دقیق بیماری در موارد مشاهده فنوتیپ مشکوک لازم است. روش بالینی جهت آزمایش ژنتیک مولکولی شامل بررسی اگزون‌های انتخاب شده *PEX1* و الگوریتم ژنی *PEX* است. ۵۰٪ افراد مبتلا به PBD دارای جهش‌هایی در توالی اگزون ۱۳ (محل قرارگیری 1700fs) و اگزون ۱۵ (محل قرارگیری G843D) ژن *PEX1* هستند که با بررسی توالی ژنی شناسایی می‌شوند (۱۵) (جدول ۲). دو الگوریتم نسبتاً متفاوت جهت بررسی اگزون‌های دیگر *PEX* طراحی

References

- Gould SJ, Raymond GV, Valle D. The peroxisome biogenesis disorders. In: Scriver CR, Beaudet AL, Sly WS, Valle D (eds). The Metabolic and Molecular Basis of Inherited Disease. 8 ed. McGraw-Hill, 2001; pp3181-218.
- Wiedemann HR. Hans-Ulrich Zellweger (1909-1990). Eur J Pediatr 1991; 150: 451.
- Poll-The BT, Gootjes J, Duran M, De Klerk JB, Wenniger-Prick LJ, Admiraal RJ, et al. Peroxisome biogenesis disorders with prolonged survival: phenotypic expression in a cohort of 31 patients. Am J Med Genet A 2004; 126: 333-8.
- Shimozawa N, Tsukamoto T, Nagase T, Takemoto Y, Koyama N, Suzuki Y, et al. Identification of a new complementation group of the peroxisome biogenesis disorders and PEX14 as the mutated gene. Hum Mutat 2004; 23: 552-8.
- Lyons CJ, Castano G, McCormick AQ, Applegarth D. Leopard spot retinal pigmentation in infancy indicating a peroxisomal disorder. Br J Ophthalmol 2004; 88: 191-2.
- Steinberg SJ, Dodt G, Raymond GV, Braverman NE, Moser AV, Moser HW. Peroxisome biogenesis disorders. Biochim Biophys Acta 2006; 1763: 1733-48.
- Ghaedi K, Honsho M, Shimozawa N, Suzuki Y, Kondo N, Fujiki Y. PEX3 is the causal gene responsible for peroxisome membrane assembly-defective Zellweger syndrome of complementation group G. Am J Hum Genet 2000; 67: 976-81.
- Agne B, Meindl NM, Niederhoff K, Einwachter H, Rehling P, Sickmann A, et al. Pex8p: an intraperoxisomal organizer of the peroxysomal import machinery. Mol Cell 2003; 11: 635-46.
- Collins CS, Kalish JE, Morrell JC, McCaffery JM, Gould

- SJ. The peroxisome biogenesis factors pex4p, pex22p, pex1p, and pex6p act in the terminal steps of peroxisomal matrix protein import. *Mol Cell Biol* 2000; 20: 7516-26.
10. Steinberg S, Chen L, Wei L, Moser A, Moser H, Cutting G, et al. The PEX Gene Screen: molecular diagnosis of peroxisome biogenesis disorders in the Zellweger syndrome spectrum. *Mol Genet Metab* 2004; 83: 252-63.
11. Maxwell MA, Leane PB, Paton BC, Crane DI. Novel PEX1 coding mutations and 5' UTR regulatory polymorphisms. *Hum Mutat* 2005; 26: 279.
12. Zhang Z, Suzuki Y, Shimozawa N, Fukuda S, Imamura A, Tsukamoto T, et al. Genomic structure and identification of 11 novel mutations of the PEX6 (peroxisome assembly factor-2) gene in patients with peroxisome biogenesis disorders. *Hum Mutat* 1999; 13: 487-96.
13. Shimozawa N, Nagase T, Takemoto Y, Ohura T, Suzuki Y, Kondo N. Genetic heterogeneity of peroxisome biogenesis disorders among Japanese patients: evidence for a founder haplotype for the most common PEX10 gene mutation. *Am J Med Genet* 2003; 120: 40-3.
14. Chang CC, Gould SJ. Phenotype-genotype relationships in complementation group 3 of the peroxisome-biogenesis disorders. *Am J Hum Genet* 1998; 63: 1294-306.
15. Steinberg S, Chen L, Wei L, Moser A, Moser H, Cutting G, et al. The PEX Gene Screen: molecular diagnosis of peroxisome biogenesis disorders in the Zellweger syndrome spectrum. *Mol Genet Metab* 2004; 83: 252-63.
16. Weller S, Cajigas I, Morrell J, Obie C, Steel G, Gould SJ, et al. Alternative splicing suggests extended function of PEX26 in peroxisome biogenesis. *Am J Hum Genet* 2005; 76: 987-1007.
17. Plecko B, Stockler-Ipsiroglu S, Paschke E, Erwa W, Struys EA, Jakobs C. Pipecolic acid elevation in plasma and cerebrospinal fluid of two patients with pyridoxine-dependent epilepsy. *Ann Neurol* 2000; 48: 121-5.
18. Baas JC, van de Laar R, Dorland L, Duran M, Berger R, Poll-The BT, et al. Plasma pipecolic acid is frequently elevated in non-peroxisomal disease. *J Inher Metab Dis* 2002; 25: 699-701.
19. Johnson JM, Babul-Hirji R, Chitayat D. First-trimester increased nuchal translucency and fetal hypokinesia associated with Zellweger syndrome. *Ultrasound Obstet Gynecol* 2001; 17: 344-6.
20. Michelakakis HM, Zafeiriou DI, Moraitou MS, Gootjes J, Wanders RJ. PEX1 deficiency presenting as Leber congenital amaurosis. *Pediatr Neurol* 2004; 31: 146-9.